

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiæ Augustæ Scriptores VI

Ælius Spartianus. Vulc. Gallicanus. Julius Capitolinus. Trebell. Pollio. Ælius Lampridius. Flavius Vopiscus

Spartianus, Aelius Lugduni Batavorum, 1671

Ælii Spartiani Antoninus Geta. Ad Constantinum Aug.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51177

ÆLII SPARTIANI ANTONINUS GETA.

CONSTANTINUM AUG.

CC10, Constantine Auguste, & multos, & clemen- r Dtiam tuam 'quæstionem movere posse cur etiam

CASAUBONUS.

S.

dille

erus nifi ntra

1110qui-

ınt,

ravis c ta-

mu

fra-

lore

ela-

ales

110-

Idi-

oft.

libi

Atu Spartiani.] Non aliter & membrana. Nos tamen dubitamus, nec fine caussa. Nam etsi anctor libelli hujus, quòd in rebus Coracalli necem Getæ exposuisset pluribus, ita breviter eam historiam fringit, ut pane prætermifise possit videri: duos tamen hic locos observamus, ex quibus conjicimus, de tota illa historia diversa eum scripsisse alibi, ab iis quæ libro superiore continentur. Neque enim defuerunt, qui tempus & locum cadis Geta aliterlonge narrarent, quam Dio & Herodianus: quorum consentiens & cenissima narratio impedire non po-tuit, quominus & Janeras istud inano velut equasor a nonnullis arfiperetur. Scribit igitur hie auctor fluim initio : Nequeenim multa in ejus vita dici possunt, qui prius rebus bumanis exemptus oft, quam cum fratre teneret smrium. falfum est, ut ex Dione confat & Herodiano, prius periisse Getam, quam cum fratre imperaret: nam multos menses amisso patre ambo vixerunt, & nomine tenus faltem imperarunt ambo. sed auctor eos sequitur, qui confestim post obitum patris ante reditum in Urbem è Britannia occisiom Getam à Caracallo memoria prodiderunt. quare scribit idem inferius : Denique nifi querelis de Gera editis, 👉 animis militum delinitis, cormibus etiam stipendiis datis, Romam Basianus redirenon potuit. Certum est

tam, cum in eodem palatio, imo etiam cubiculo eodem, præsens Cassianus adesset. quomodo igitur Ro-mam rediret? verum hic scriptor de reditu è Britannia loquitur. Similia his apud Aurelium Victorem, ut ad superiorem librum admonebamus. Quare non potest istius libelli auctor idem esle, qui vitam Caracalli composuit : nam illi cum Dione & Herodiano convenit.

SALMASIUS.

I ALII SPARTIANI.] Ita omnes membranz, quarum consensum hoc loco magni faciendum judico. nec accedo partibus eruditissimi viri dubitantis hæsitantisque an hic Spartia. ni sit liber. habuit ille rationes quibus crederet non esse: habeo item ego quibus esse credam, idem sane auctor qui superiorem Caracalli vitam scripfit & hanc quoque scripfir. sub finem illius vitæ omnia prodigia que necem Getæ fignificaverunt expoliturum se in ejus vira pollicetur: occidendi, inquit, Geta multa prodigia extiterunt, ut in vita ejus exponemus. quæ omnia clare in hac vita habentur exposita non secus atque ille promiserat. fed hoc fortaffe parum faciat, nisi & alia accederent, ut estillud quod in eadem illa vita rationem reddit, quare priorem scripserit Caracallum, cum prior excessisset è vita frater ejus Geta. se enim vitæ ordinem sequutum esse offendit. secundum quem ordinem prior scribi de-Roma in ipso palatio necatum Ge- | buit, qui prior natus est & imperavit-

ELII SPARTIANI 734

GETA ANTONINUS à me tradatur. de cujus priusquan vel vita vel nece dicam, disseram cur & ipsi Antonini Severo patre sit nomen appositum. Neque enum mula in ejus vita dici possunt, qui prius rebus humaniser.

arque hunc feribendi ordinem vide- | ter dixit , Getahoftis eft judicant : lefte mus ab auctore vitæ Getæ observatum, ut hæc verba demonstrant. Scio, Constantine Auguste, & multos & clementiam tuam quastionem movere posse, cur etiam Geta Antoninus à me tradatur. nimirum tradiderat jam ante, ut apparet, Antoninum Caracallum, Unica aurem & præcipua ratio viro clariffimo dubitandi an Ælius Spartianus existimari debeat hujus auctor vita, hac fuit, quod nonnulla in hacvita tradi videnatur diversa atque in illa superiore Antonini. fed hoc neminem debet movere. sollemne enim effe scimus huic auctori, non unum perpetuo ejusdem rei auctorem sequi, sed plerumque etiam diversos, ex horum vel illorum sententia, mo do hoc, modo illud ponere. verba autem illa perpendamus, quæ fundamentum fententiæ fuæ voluit effe vir doctiffimus. Spartianus heic fcribit : neque enim multa in ejus vita dici poffunt, qui prius rebus bumanis exemptus eft, quam cum fratre teneret imperium. hac verba enim, inquit ille, indicant auctorem hujus vitæ sensisse occisum prius Geram, quam Romam rediisset. quod factum in Britannia, statim post mortem patris qui ibi decessit. atquin verum est Roma in palatio, acpane in finu matris interfectum Geram, fratris Caracalli manu: quod asserunt Herodianus, & Dio Graci scriptores, quosque adeo secutus videtur Spartianus in vita Antonini. atque hæc est diversitas quæ facit videri diversos esse utriusque vita au-ctores, sed nos facile conciliabimus auctorem Caracalli cum auctore Getæ. ille enim initio statim vitæ Caracalli hæc scribit: ex duobus liberis quos Septimius Severus reliquit Getam & Bassianum, quorum unum exercitus, alterum pa-

num autem obtinuisse imperium cult vides Spartianum heir tradere, Brit. num folum obtinuisse impetien post mortem patris, Getam auta hostem judicarum ? quod omino convenit cum his verbis, quibusher dicitur, prius rebus humanis entrprum Geram, quam cum irritems. ret imperium. non dubitamusitat Spartianum afferere vita hujos uctorem, quem & auctorem agnofant Spartiani vetuftiffima excerpra, que nos olim ex Bibliotheca Palatimate. buimus, beneficio clarissimi, enditiffimi atque amiciffimi Jani GrutC

m

1 (

fo

E

m

CASAUBONUS.

2 Quastionem movere posse, cutt.] Expectabam ut ad quaftionem hans, quam air auctor moven poffe, responsio subjiceretur. frustra fui: nam proxima periodus ad tem nihil facit. Sed non eft dubium mihi, quin corrupti hic fint libri noffri: namadid quod diximus illud etiam acredit, quod fequentes periodi duz nullo modo coharent sibi invicem. Potest fieri ut desiderentut hodie nonnulla, quorum jactura orationem hiulum reddir, &, ut videtur, mutilam. Quia tamen manifestissimum, tettiamperiodum alieno loco esse positam, ca restituta in sedem suam, totumboc principium ita concipimus.

S C 10, Constantine Anguste, Gran tos & clementiam tuam quastimemment re posse, curetiam GETA ANTONINES a me tradatur. Neque enim mutament vita dici possunt, qui prius rebushmans exemtus est, quam cum fratre testuinperium. De cujus prinsquam velvits, d nece dicam , differam cur Oriefi ANTO-NINI à Severo patre fit nomen appointe.

Septim.

emptus est quam cum fratre teneret imperium. Septimius Severus quodam tempore quum consuluisset ac petiisset ut sibi indicaretur quo esset successore moriturus, in fomnis vidit Antoninum fibi fuccessurum. Quare statim ad milites processit, & Bassianum filium majorem natu, M. Aurelium Antoninum appellavit. 'Quod quum fecisset, paterna cogitatione, vel (ut quidam dicunt) à Julia uxore commonitus, quæ gnara erat somnii, quod minori filio hoc facto ipse interclufisset aditum imperandi, etiam Getam minorem filium, Antoninum vocari justit. Itaque semper ab eo in epistolis familiaribus dictus est Antoninus, quum, si forte abesset, scriberet, Salutate Antoninos filios & successores meos. *Sed nihil valuit patris matrifye cautio: nam solus ille successit qui primus Antonini nomen accepit. Et hæc de Antonini nomine. Geta autem dictus est, 2 vel à patrui nomine, vel avi paterni: de cujus vita & moribus in vita Severi Marius Maximus primo feptenario fatis copiose retulit. Fuit autem Antoninus Geta etiam ob hoc ita dictus, quod in animo habuit Severus ut omnes deinceps principes quemadmodum Augusti, ita etiam Antonini dicerentur: 4 atque samore Marci

SALMASIUS.

quan

mma

multa

lisex.

nptus

: Refis-

Billy.

prinn

Ozinate

ous heic exem-

re tene-

ins se-

oloun

ina ha-

etodi-

Grut-

wet.] banc,

:, 10-

facit.

dit,

nullo

otest

nullz,

lan

Quia

m po-

a ho:

mu-

INFS

m 21/26

manif

1, 7%

inus.

1 Quod quim fecisset paterna cogitatione.] Palatinus codex & vetus editio: quod fecisset & paterna cogitatione. aliquid sottasse latet, quod conjectura non possum assequi.

2 Sed nibil valuit patris matrifve canin.] Deest matrifve in omnibus libris. & sane solus pater cavit ut & Geta Antoninus appellaretur.

CASAUBONUS.

2 Sed nibil valuit patris matrifve cautic] Capitolinus in Gordiano tertio: Sed publicum votum nibil valuit.

3 Vel a patrui nomine, vel avi paterni.] De utroque habetur mentio in vita Severi. ab avo autem potius quam à patruo Getam nomen habuisse, Vi-Roii assentior, nam ita erat movie quem

5 Amore Marci, quemfuisse vel fratrem suum dicebat.] hoc est, in cujus familiam transire volebat Severus, & videri Marci frater. sed falsum est de fratre: nam Severus, ait Dio, Μάρκυ ψόν, κὰ Ε΄ Κομμόδυ ἀδελφὸν έκωτον ἔλεγε. scribendum igitur, vel patrem, vel fratrem sum d.

GRUTERUS.

Atque amore Marci, quem suisse vel fratrem sum dicebat.] Oratio hiulca, si non & fracta.certe Pal tantum habet, atque amore Marci vel fratrem sem dicebat, superscriptumque postea et, ut sicret semet, que scriptura suam quoque habet rationem.

SALMASIUS.

Roti assentior. nam ita erat moria. | 4 Atque amore Marci quemfaisse vel fratrem sum dicebat.] Maniscsta vitia

tonc

quem fuisse vel fratrem suum dicebat, & cujus philosophiam literarumque institutionem semper imitatus est. Dicunt aliqui, non in Marci honorem tantum Antonini nomini delatum, 'quum id Marcus hocnomen adoptivum habuerit, sed in ejus qui Pius cognominatus est Adriani scilicet successoris: & quidemob hoc quod Severum ille 'ad sisci advocationem' delegerat ex formulario forensi, quum ad tantos processories ei patuisset dati ab Antonino 'primi gradus vel hono-

tenetur hac lectio, quod non folum historia, sed etiam verus scriptura prodit, que sic concipitur : atque amore Marci vel fratrem sum seni dicebat. ita enim Palatinus, quem & x 7 node fequitur vetus editio. quæ habet : atque amore Marci vel fratrem suum semet dicebat. qua & lectio non minus mendosa est quam vulgara. fortassean fic emendandum, quod in animo habuit Severus, ut omnes deinceps principes quemadmodum Augusti ita etiam Antonini dicerentur : idque amore Marci cujus filium femet dicebat, 69 cujus philosophiam litterarumque institutionem semper imitatus est. quod ad fenfum attinet, non potuit melius: quantum ad verba, erfi paulo longius recedunt à verere scriptura, non aliter constitui posse existimo, compendiose & singulari littera scriptum fuit F, quæ filium fignificat & fratrem. sciolus aliquis ut illam exponeret, ad oram codicis sui adposucrat, vel frairem, quo indicabat litteram fingularem, filium denotare vel fratrem. quæ postea verba in contextum temere irrepferunt.

I Quum id Marcus hoc nomen adoptivum habuerii.] Illud, hoc nomen, ex Glossa est. dele & lege: dicunt aliqui non in Marci bonorem tantum Antonini nomini delatum, quum id Marcus adoptivum habuerit. perperam legit Palatinus codex: cum id Marcum adoptivus habuerit. at vet. ed. cum id Marcus adptivus habuerit.

GRUTERUS.

1

e

n

tr

tu

n

ra

pm

I Cum id Marcus adoptivum hund.
Sequutus sum vestigia exemus
Palatini, in quo, cum id Marcus
ptivus habuerit. Vulgati amplius, on
id Marcus hoc nomen adoptivum belavi,
nimium vestose.

CASAVBONVS.

2 Ad fifci advocationem desenuer formulacio forensia.] Ex corpore advocatorum qui in diversis foris possulbant, elegebatur advocatus sisti sel Severo caussidicinam exercensi, parum commodavit forum, ut air Victor. ideo auctor hie vocat formularium forensiem.

4 Primi gradus cel houris aufricum.]
Aurelius Victor: quod ex illo post mutus
dubios que eventus, austrica bouriou repos
fet, patrocinio fisci. sed de Marcoille,
non de Pio, loquitut.

SALMASIUS.

3 Delegerat ex formulario formil. Es formularia forensi: Palat. at vet. ed. es formula forensi: utrumque mendole mira tamen mihi videtur hac loutio, deligere aliquemex formulario formulario mem, pto ex numto formulario rum deligere, quis enim sic loquitur? an formulariam pro unba formulario mumba formulario mumba formulario mumba formulariam heic appellati adun Mossiliam formulariam deligitur, officium & dignitas vican, ke comitiva, comitis. delegit igitus verum Marcus ex formularia forent, quan

ANTONINUS GETA. 737 ris auspicium; simul quod nemo ei videretur felicior imperator ad commodandum nomen, eo principe cujus proprium nomen jam per quatuor principes cucurriffet. De hoc eodem Severus gnarus genituræ illius, cujus, ut plerique Afrorum, peritissimus fuit, dixisse fertur, Mirum mihi videtur, Juvenalis amantisime, Geta noster divus futurus, cujus nihil imperiale in genitura video. Erat enim Juvenalis præfectus ejus prætorio. Nec eum fefellit. Nam Bassianus quum eum occidisset, ac vereretur tyrannicam ex parricidio notam, audiretque posse mitigari facinus si divum fratrem appellaret, dixisse fertur, Sit divus, dum non sit vivus. Denique eum inter divos retulit, atque ideo utcunque rediit cum fama in gratiam parricida. 'Natus est Geta Severo & Vitellio coss. Mediolani, 3 etli aliter alii prodiderunt, v 1. Calend. Junias, ex Julia quam idcirco Severus uxorem duxerat quod eam in genitura habere compererat ut regis uxor esset isque privatus, sed jam optimi in Repub. loci. Statim ut natus est, 'nuntiatum est ovum gallinam in aula pepenile purpureum. Quod quum allatum Bassianus frater ejus accepisset, & quasi parvulus applosum ad terram fregisset, Julia dixisse fertur joco, Maledicte

quam agebat, eique fisci advocationem commissi. omnino hanc veram lectionem mihi esse persuadeo, ut vulgatam falsam & mendosam.

philo

antum

ocno-

ogno-

em ob

dele.

cellis

hono-

empluis conser-

15 , on

beloon,

geent ex

dvocaoftulaci. ftd

i, pr nit Vi-

nula-

ism.]

multes cepif-

LE

ed, rz

furely imero

coin

o tut-

magis

am &

idici-

CASAUBONUS.

1 Natus est Geta Severo & Vitellio Coss.] Suffectis, nempe. ut quærendum sit quibus consulibus isti suetint Coss.

2 Muntiatum est soum gallinam in aula peperisse purpureum.] Lampridius in Alexandro: Omen fuit, quod ovum purpurei coloris eadem die natum, qua ille natus est, palumbinum de pecio 113 s est. in aula, pro in olla. ntapud Plautum, pam se omnes codices.

3 Malediste parricida, fratrem tuum occidiffi.] Maledistus pro range Georges quomodo hic accipitur, proprium est scriptorum Christianorum verbum. Sed gliscente Christianismo, ceperant pridem & locutiones illorum ab aliis quoque usurpari: qua de te plura alibi, si Deus voluerit.

SALMASIUS.

3 Maledifle parricida fravem sum occidiffi.] Malediflus, no Goglo. Atiftophanes: is or pros o no Goglo. in veteri poëmate nondum edito malediflus fic accipitur:

Pauperis omne nefas, facile feelsis aptus ga gane;

Asa

d

vo on de

0

parricida, fratrem tuum occidisti. Idque joco dictum, Severus altius quam quisquam præsentium accepit: circunstantibus autem postea velut divinitus esfusum approbatum est. Fuit etiam aliud omen. Namquum in villa cujusdam Antonini plebeji hominis agnus natus effet qui vellus in fronte purpureum haberer, eadem die atque hora qua Geta natus est, audissetque ille ab aruspice, post Severum Antoninum imperaturum, ac de se ille auguraretur, sed tamen 'tale santimeret indicium, ferro eum adegit : quod & ipsums no fuit, Getam ab Antonino interimendum, utpoliea satis claruit. Fuit etiam aliud omen ingensposses, ut exitus docuit hujus facinoris quod evenit. Nam quum infantis Getæ 'natalem Severus commendant vellet, hostiam popa nomine Antoninus percusiti quod tune nec quæsitum nec animadversum, post vero 4 intellectum est. Fuit adolescens moribus asperis, sed

In pretium pronus, despector numinis, andax,

Vilis, inops , scarous , turpis , temerarius, ardens,

Perditus, abjectus, maledictus, fordidus, amens.

An non funt isti, quorum de nomine multi Ducere concessis dum nolunt artibus avum,

Cadibus infamant filvas, & crimine

Infidias tendunt domibus, gregibusque

CASAUBONUS.

I Talefati timeret indicium. Scribo' talis fati.

2 Natalem Severns commendare vellet.] Vide ad vitam Hadriani.

GRUTERUS.

3 Fuit adolescens moribus asperis, sed non impiis, à natura decorus, trasfator, coc.] Locus minus fanus, modo si non mentitur Palatinus, in quo ex-

ris, fed non impins. anarboretrafter que vox ultima omnino monftrofa. querendum tantum venit, animomnia posiint inverti : Fuit adalesteur decenu, moribus after, sed non impins, a natural tractator. de quo judicibunt otioli, atque aliquid boni fingent ex illo anarbore.

SALMASIVS.

3 Fuit adolescens moribus afferis, st. non impiis, à natura decerus.] Haclos gissime recedunt à vestigiis vertis scriptura omnium librorum taman. tiquitus excuforum quam manu esaratorum, qui fic habent: frit aditif. cens decorus, moribus afperis sed non impin. à narbo retractator, gulofus, &c. 022 partim recte habent, partim adhucin vitio funt. nihil autem illis comptius : à narbo retractator, quod vitien ut tollerent, ima fummis milae runt- primum enim à natura po narbo legerunt, deinde ut correctio posset subsistere revocaverunt illed fat : Fuit adolescens decorns, morib. afe- | decorus, ex initio periodi, ut content

ANTONINUS GETA.

739 non impiis, à natura decorus, tractator, gulosus, cupidus ciborum & vini varie conditi. Hujus illud pueri fertur infigne, quod quum vellet partium diversarum viros Severus occidere, & inter fuos diceret, Hoftes vobis eripio: consentiretque adeo usque Bassianus ut eorum etiam liberos fi fibi confuleret, diceret occidendos, Geta interrogasse fertur, quantus esset interficiendorum numerus: quumque dixisset pater, ille interrogavit, Isti habent parentes, habent propinguos? quum hot analysis in respon-

licet effe tam licenter audaculis, vitiofum autem illud narbo fortaffe mutandum in nario. nariones enim dixerunt subsannatores, quique naribus uncis omnia suspenderent. Glossæ Isidori: nario subsannans. in Glossis veteribus: Nario, Subsannator. Graci orar id vocarunt, nempe nafo suspendere, & deridere. Alianus de parafito: if o it Merardpe Onpar uspa Φοςιά οπ ρινών ανθρώπες Φάτνλο wirss cheires eiger, quod verbum perperam den of pinns factum vult vir eruditissimus suis in Varronem conjestaneis, & limare interpretatur, cum sit dan T pirar, à naribus. verba autem parafiti illius Menandrici, apud veterem Grammaticum repperi ex Menandro:

ctum,

pit: a

ulum

quun

gous

Deret, etque

eratu. ati ti-

n fig-

post-

offea,

Nam

idare

ıflit:

vero

, fed

non

que.

quz-

шија

cons,

aturd

iofi :

illo

clon+

eccus

n an •

exsngist.

quz

ucin

om-

rim

2 00

ettio

illad

- 'spay' intisoemay

& explicat onav, ¿¿anurav. Suidas: può funow, muzineiza. pivaippo, μυκληειζομο. inde nario vox Latina pro derifore, & omnia naribus uncis suspendente. quod verbum locum heic potest habere, subeunt mihi & aliz conjectura, quarum nullam huic merito possum anteferre. divinent melius acutiores fagacioresque & illorum fit moga pess.

1 Tractator gulosus.] Tractare dicebantur philosophi disputantes; sophistz, Rhetores, Jusisconfulti, & id genus. tractatorem tamen pro locutu- | letis Gre-

re posset cum illo à natura. nobis non , leio heic accipere nolim , & prætulerim merito scriptam lectionem, retractator. quod verbi magis convenit moribus asperis illius juvenis quam tractator. nam potest accipi pro illo qui nunquam libens in alicujus fententiam descendat, sed semper retraetet, & sui quodammodo moris sit. retracture enim est recusare & reniti contra alicujus voluntatem. posset etiam retractator ille intelligi qui fæpius de eadem re tractare amet. utravis fignificatione heic positum accipias, omnino retractator hoc loco melius quam tractutor. in priore tamen fignificatu accipi malim.

CASAUBONUS.

I Traffator.] Locutuleius & abλεχ. mam tractare dicebantur phi losophi cum scholam haberent ac docerent. Servius, Xenocrates primus philosophia scholam aperuit; cum antea in porticibus philosophi tractarent.inde apud veteres patres tractatores passim dicuntur, qui Dei verbum vel voce vel icriptis exponerent.

GRVTERVS.

2 Cum responsum esset, habere complures. Ergo in civitate, ait, plures erunt tristes.] Aliter & isthac Palat. nempe: effit, haberet. complures ergo in civitate triftes erunt. forte, effet, habere, ait, Complures ergo in civitate trifles erunt quam

A22 2

a. Ha-

responsium esset, 'habere complures: Ergoincivitai, ait, plures erunt tristes quam lati quod vicimus. Etobio nuisset ejus sententia, nisi Plautianus præsectus vel Juvenalis institissent spe proscriptionum, ex quibusditati sunt. His accedebat Bassiani fratris nimia crudelitas: qui quum contenderet '& diceret quasi joco, quasi serio, omnes cum liberis occidendos partium diversarum, Geta ei dixisse dicitur, Tu qui nulli paras, 'potes etiam fratrem occidere. 'Quod dictum ejus tunc nihil, post vero præsagio fuit. Fuit in literis assequendis & tenax veterum scriptorum, & paternarum etum sententiarum memor, fratri semper invisus, 'matri

SALMASIUS.

I Habere complures, ergo in civitate, ait, plures erunt tristes quod vicimus.] Palatinas: babere complures ergo in civitate erunt tristes quam lati quod vicimus. nec secus editio Mediolanensis, qua minime agnoscit illud alterum plurestotum igitur socum sic legendum & distinguendum judico. Geta interrogasse fertur, quantus esset interrocante, isti babent parentes, babent propinquos? quum responsum esset babere: plures ergo in civitate, ait, erunt tristes quam lati quod vicimus.

3 Potes etiam fratrem occidere.] Potes & fratrem occidere.

5 Matri amabilior quamfrater.] Mater ergo Antonini Caracalli Julia, ut & Antonini Getæ:non enim mirum, fi filius matri suæ amabilior quam novercæ, videantur quæ supra notavimus.

CASAUBONUS.

2 Et diceret quasi joco, quasi serio.] Fortean, qua joco, quaserio, sed potest vulgata ferri

4 Quod distumejus, tune nihil. Nempe ominis visum habere. Capitolinus in Maximo & Balbino: Id eo tempore nihit visum est ominis habere: fid non fine caussa sactum probacit imprime le scribit Djo Cassius visum sid cancellum & Dg. Lenau & did us sandre preservey versiculos Euripidis por recitat: sed mox, no main usperscood reseas red no opensioned as idem accidit in plensque ominibus que narrantur ab historicis. re

Ve

ele

to

G

5 Matri amabilior.] An pari! nam de matre nihil mirum: cum illa huic vere mater, Basiiano noveça estet. nisi tamen hic auctot aliter senit, diversus etiam in hoca Spaniano.

GRUTERUS.

5 Matri amabilior quam fiater.] Its Pal. & videtur sane hicauctor Juliam quoque facere matrem Caracalli: unde supra habuimus cap. 3. (que parvalus. fed idem tamen novementominat infra capite 7. adeo ut nihil dicere habeam, quam compilate hane fuam historiam ex austoribas diversis, quorum hi Bassianum ping num constiruerant, ifti filium; de quibus consulatur ille noster Calaubonus, in electis vere notis ad Cartcalli caput novum. eidem quoque Gasaubono adsentior, alium riden auctorem hujus Getz, alium vitt Caracalli.

ANTONINUS GETA. amabilior quam frater, 'subbalbe tamen canorus. 'Vefitus nitidi cupidissimus, ita ut patri doleret: siquid acciperet à præsentibus, id ad suum contulit cultum, neque quicquam cuipiam dedit. Post Parthicum bellum pater quum ingenti gloria floreret, Bassiano participe imperii appellato, Geta quoque Cæfaris & Antonni, ut quidam dicunt, nomen accepit. Familiare illi fuit has quæstiones grammaticis proponere, ut dicerent, 'fingula animalia quomodo vocem emitterent, velut, Agni balant, porcelli grunniunt, * palumbes minurrunt, ursi seviunt, leones rugiunt, leopardirictant, elephanti barriunt, rana coaxant, equi hinniunt, 6 afini rudunt, tauri mugiunt, ealque de veteribus approbare. Serenni Sammonici libros familiarissimos habuit, quos ille ad Antoninum scripsit. Habebat etiam istam con-

CASAUBONUS.

1 Subalbe can.] Subbalbe.

vitate,

us ve

ousdi-

udeli-

1000,

ım di-

barcis,

s tunc

quen-

etram

matri

ama-

ion. fit

Caracal-

masanquos

roun-Mic-

e omi-

nam

huic

effet.

nlit,

.] In

aliam

calli:

r qual-

M 110-

nihil

pilalle pribus

nivig.

1; 00

1211

Cara-

riden

10.

is.

3 Singula animalia quomodo vocememiterent.] Illustravimus hunc locum indiatriba, quam scripsimus de voabus animalium. ubi etiam caput tetum Aristotelis ejustdem argumeni quod libro quarto Historiarum habetur, diligenter excussimus. opes Grzciz in hujus generis vocibus cum saupertate sermonis Latini ea lucubratiuncula non segniter comparavi-

SALMASIUS.

2 V. stitus nitidi cupidi simus ita ut patridoleret.] Mirum parti doluisse quod filius effet vestitus nitidi cupidistimus. vitlum manifestum arguit vetus seriptura que habet,ita ut patri dent. quod & prima editio retinuit. vitium video, emendationem non item, quam fortaffe alii odorabuntur, sagacioris nasi qui erunt. nunc properamus, & ad alia pergimus.

4 Palumbes minarriunt.] Minurire quidem, vel minurrire avicularum proprium, quarum minuritiones dicun-

tur teste Pompejo & auctore veteris vocabularii. At palumbes non minuriunt sed minarriunt. & ita hoc loco vetere adstigulante scriptura legendum. post, palumbes minarriunt, sequitur in Palatino, porci grunniunt. sed jam præcessit, porcelli grunniunt. nihil igitur opus hac repetitione.

luctu-

5 Urst saviunt.] Habeo penes me paginam-manuscriptam veteris fragmentum vocabularii, in qua diversorum voces animalium exponuntur, quam hoc loco propoluisiem & explicassem si per orium mihi licuisses. in eo igitur inter alia legebatur, mfi, uncare velservire. sed mendosum, ut opinor, pro sevire. ex principe autem poetarum id sumptum cujus hac

- atque in prascepibus urs. Savire, & forma magnorum ululare lu-

6 Afini rudunt.] Optimus Palatinus: ragiunt. quod alibi memini legere dictum de afinis.

GRUTERUS.

6 Afini rudimt.] Pala ragiout. I Prate

Aaa 3

742 ÆLII SPARTIANI

fuetudinem, ut convivia & maxime 'prandia perfingulas literas juberet, 'scientibus servis, velutinquo erat anser, aprugna, anas: item pullus, perdix, pavus, porcellus, piscis, perna, & quæ in eam literam genera edulium caderent: & item 'sfasianus, farta, sicus & talia. 'Quare comis etiam habebatur in adolescenta.

6' Occiso eo pars militum quæ incorrupta erat, pamodium ægerrime accepit, 'dicentibus cunctis, duotus se liberis sidem promissis, duotus servare debere clausisque portis diu non est imperator admissis. De nique nissi querelis de Geta editis, & animis militum delinitis, enormibus etiam stipendiis datis, 'Roman

CASAUBONUS.

I Prandia per singulas literas juberet.] Jubere prandia pro imperare, & parari jubere, recentioris est Latinitatis.

2 Scientibus serais, Id est, literas faltem leviter doctis. Erant enim de re culinaria multi libri editi: quos oportuit istos servos probe callere, ut ex omni copia edulium quacunque ab eadem litera inchoarent, possent eligere. Veteres, cocos habuisse eruditos ex Athenxo notissimum est.

Jam diximus loqui auctorem de reditu ex Britannia. Ego aliquando accipiebam hæ de reditu Caracalli ab exercitu qui erat in castris Albanis, de quibus dictum in ejus vira. Sed non puto id rectum, & refellunt Dio atque Herodianus.

SALMASIUS.

3 Fasianus, sarta, sieus] Fartam aut farsam pro farcimine, quomodo heic videtur debere accipi, nondum legi. Palatinus sarrata scriptum habet pro farta. & consirmat editio Mediolamensis quæ habet sarata. sarrata autem quin genus sit edulii nemini debet esse dubium. Juvenalis quodam loco si bene memini:

Ponebant igitur Tusco farvata catino Omnia tunc , quibus incude as si lividulus sis. ubi vetus interpres farratacionnu farre interpretatur, qui cibus pinus antiquorum fait. heicautem jonen, farratæ, placentæ genus exfate, ru farre conspersæ. sie & farrom lingenus ex farre apud Festum. entramen fortasse qui putabit farratæ genus fuisse pultis ex farre. & sane rideo pultis farratæ alicubi mentionem le pisse.

4. Quare comis etimbilebaturin alslescentia.] Herodianus: η η πλείτον μέρ Φ els Γέπιν τόλεπ, φαίζασίων ροές ໃνα έπιεινέας ἐπετίνους, μέτζιον τε κὰ σεζον ἐαυτίν τῶς αβτεξοι παρέλε.

6 Dicentibus cuntin dubus selboni fidem promisisse.] Addendum: dubus selberis Severi sidem promisisse. haceadem verba leguntur in Cateallo: pars militum apud Albam, Getamutism agerrime accepit, dicentibus cuntin tabal se sidem promisisse liberis Severa modus ser debere, & quæ sequuntur, ipinima pæne verba.

GRUTERUS.

3 Fafianus, farta, ficus.] Palat utchque, farrata.

5 Occifo eo, pars militum, Otal Hac & fequentia quatuor fete immo ex linearum, verbotenus translatium ex Spartiani, Caracalla capite fecundo.

ANTONINUS GETA. 743 Baffianus redire non potuit. Post hæc denique & Papinianus, & multi alii interempti funt, qui vel concordiæ faverant, vel qui partium Getæ fuerant: 'ita ut utriusque ordinis viri '& in balneo cœnantes, & in publico percuterentur: Papinianus ipfe fecuri percussus sit, improbante Bassiano quod non gladio res peracta sit. Ventum denique est usque ad seditionem urbanicianorum militum: quos quidem 'non levi autoritate Bassianus compressit, * tribuno eorum, ut alii dicunt, interfecto: ut alii, relegato. Ipfe autem tantum timuit ut loricam sub lato habens clavo, etiam Curiam sit ingressus, atque ita rationem facti sui & necis Geticæ reddiderit. Quo quidem tempore Helvius Pertinax, filius Pertinacis, qui postea est ab codem Bassiano interemptus, recitanti Faustino prætori & dicenti, Sarmaticus maximus & Parthicus maximus, dixisse dicitur, Adde & GETICUS MAXIMUS, quasi Gotticus: equod dictum altius in pectus Baffiani descendit, ut postea nece Pertinacis est approbatum : nec folum Pertinacis, sed & aliorum, ut supra dictum est, passim & inique. Helvium autem etiam suspectum habuit

SALMASIUS.

per fur

in quo

pavus,

genera

icus &

duobus

lebere:

s. De-

ilitun

omam

Baffia-

cibon ex

s primes

n fance, arre, vel

a libige.

v genus

e videot

iem le-

in ado-

क्योहरbaola-

ixpp

विदेश-

Ge laberit

dishi

hacea-

acaillo:

ir dathat

chur fir-

iphih-

, titti-

Hr

moles

tafunt

10 10.

I Ita ut utriufque ordinis viri & in alneo conantes.] Distinctione tantum hic locus corrigendus: itaut utriufque ordinis viri & in balneo, comantes, & in publico percuterentur.

CASAVBONVS.

2 Et in baines coenantes.] Emendabamus supra, O in babneo & conantes. confirmant verba Spartiani in Caracallo: Cades deinde in omnibus locis, & in balneis factie : occifique etiam nonnulli canmies, ibidem exemplum est occisi inter epulas, Severus Sammonicus; in balneis vero appetiti, Cilo, ut ex Dione observamus. atque eam hifloriam videtur alludere mox auctor, cum de motu urbanicianorum loquitur.

3 Non levi auctoritate.] Quam alibi vocat cenfuram, hic aufforitatem: nam

pro severitate ponitur isto loco.

4 Tribum corum, it alii dicunt, inter-fecto.] Ita Dio : δ j δη χελίαςχ Φ ο READO Deis autor perevous, is oi spaπώται οι συμπεμιφθέντες αυτώ ανηρέ-

5 Quafi Gotticus.] Nam Geta dicebantur tum, qui postea Gothi vel Gotti. nt est in Caracallo.

GRUTERUS.

6 Quad dictum altius in pectus Bassiani descendit.] Neque injuria : erat enim nimis ambigue dictum & in interpretationem seguiorem pronius. hujulmodi dicacitates per jugulum fere redire, pluribus docui ad Taciti librum v. Annalium cap. 2. Fufius dicax idem, & Tiberium acerbis facetiis irridere folitus, quarum apud prapotentes in longum memoriaeft.

Aaa4 I Qued

habuit affectatæ tyrannidis 'quod essetin amoreomnium, & silius Pertinacis imperatoris: quæresnuli
7 facile privato satis tuta est. Funus Getæ accurants
fuisse dicitur quam ejus qui à fratre videretur occiss.

3 Illatusque est majorum sepulchro, hoc est Seven,
quod est in Appia via euntibus ad portam dexrum,
fipecie Septizonii extructum, quod sibi ille vivisornaverat. Occidere voluit & matrem Getæ, noveram
suam, quod fratrem lugeret, & mulieres quaspost
reditum de Curia slentes reperit. Fuit prætereaeps
immanitatis Antoninus, ut ejus magis blandimentum timeretur quam iracundia. Mirum sane omnibus videbatur quod mortem Getæ toties ipse etam

I Quod esset in amore omnium, & filius Pertinacis Imperatoris; quares nulli facile privato satis tuta est.] Vere unde legimus apud Tacitum libro 4. Hist. cap. So. Iisdem diebus Mucianus Vitellii filium interfici jubet; mansuram discordiam obtendens, ni semina belli restinxisset; ubi nos super hac re plura.

2. Funus Geta accuratius fuisse dicitur, quam ejus qui à fiatrevideretur occisus.] Satis stulte: immo ita fieri oportebat, utpalam faceret, non occidisse fratrem, niss salutis sux tuendx; non simultatis, non odii caussa. de qua simulatione, non protrita adduximus ad illud Taciti lib. xiv. Annal. c. 3.

Additurum Principem defuncta templum, & aras, & cetera ostenanda pietatis. Acute nimis Lucius Piso: per per iisse Germanicum multi jactantius marent, quam qui maxime letantur. ad quem locum nos quoque non inepta; nostro quidem judicio.

SALMASIUS.

4 Specie septizonii extructum.] Palatiaus: septizodii. de quo supra diximus. C ASAVBONVS.

3 Illatusque est majorums pulcro, hoc of severi.] Non est adscititia glossa; fed necessaria explicatio. Majorum appellatione solent venire pater, avus & qui supra hunc ascendunt. It solus pater Getz potest intelligi: de o interpretatio est adjecta. majora autem sepulerum dixit, ex commund adulantium usu loquendi, qui ad majorem honorissicentant, quam patris sepulerum. Adde quod Severus in Antoninorum samiliam, quorum ibi monumenta etan, se inserebat: qua ratione potuit directe de Geta eum illatum esse se pulcro majorum. de hoc monumeato ad Severum diximus.

5 Quas post reditum de Cuia. Com sub vesperam occisus suiste Geta, (See desalus ait Herodianus) consestim delatus particida in pretonam castra, ibi pernoctavit: mane dieisequentis venit in Curiam: inderest in Palatium. de hoe reditu nuncus. Cor loquitur. oblitus nempeptions fententiæ iis consentit, qui punididium in Urbe tradunt admissum.

6 Ut iis pracipue blandireiur, qui d' necem destinabat.] In vita: es qui cidere parabas, affabilier est louin. We dem & de lu du ob necem Ceta. ANTONINUS GETA. 745

fleret quoties nominis ejus mentio fieret, & quoties imago videretur aut statua. Varietas autem tanta fuit Antonini Bassiani, imo tanta sitis cædis, ut modo fautores Getæ, modo inimicos occideret, quos fors obtulisser. quo facto magis Geta desiderabatur.

JULII CAPITOLINI OPILIUS MACRINUS,

DIOCLETIANUM AUG.

VITE illorum principum, seu tyrannorum, sive 1 Cæsarum, qui non diu imperaverunt, in obscuro latent, idcirco quod neque de privata eorum vita digna sunt quæ dicantur, quum omnino ne scirentur quidem, nisi aspirassent ad imperium: & de impeno quod non diu tenuerunt, non multa dici possunt: nos tamen ex diversis historicis eruta in lucem proteremus, & ea quidem quæ memoratu digna erunt.

SALMASIUS.

re om-

es nulli

uratios

occidus.

beven, Xtrum, VUS OF-

eram

aspost eaeps liretur

limenomni-

etram fleret.

Lajorum

ater, a-int. hic

gi: id-najarun nanant

id ma-

us di-Adde famì-

erant, iit dici

fle fe-

mea-

Cum

Gett,

confe-

ociana

ieile-

richt

ncau-

cions

mig-

ati di

M1 00-

學

į,

I VLII CAPITOLINI. Vetera Jexcerpta Spartiani non Julio Ca-Pitulino, sed Spartiano ascribunt hanc vitam ut & lequentem Diadumeni. & sane qui Diadumeni vitæ auctorfait, idem & vitam hanc Opilii scripsisse existimandus est, ut pluribus oftendemus in Diadameno, cujus auctor aperte profitetur se non junxisse vitam filii patris gestis, sed specialem ejus expositionem edidisse, propter Antoninorum nomen. cum igitur Diadumenus Antoninus vocaretur, necessario reliquis Antoninis jungendus fuit & ante patrem ordine positæ reperiuntur hæ vitæ in optimis & vetustissimis quibusque exemplaribus: Ameninus Caracalla, vita.

Antoninus Geta, Diadumenus, Opilius Macrinus: cujus ordinis rationem pluribus in Diadumeni vita expone-

3 Nos tamen ex diversis bistorius eruta in lucem proferemus.] Melius: ex diversis bistoricis eruta.

CASAVBONVS.

- 2 Vita illorum principum seutyranno rum f.] Confer cum principio vitz Pescennii. Similia & in Avidio Cafsio, & in Albino, & aliis locis horum
- 4 Ex diversis bistoriis cruta in lucen Macrinum scribendus. itaque hoc bucem prof. inepte. emendavimus &cordine posses constitution and the second prof. hæc & alia multa è libro regio, & altero Puteanorum. Similia his in fine

Aaaş

I Non